

เทศน์เช้า วันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๘

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว ตั้งใจฟังธรรมนะ ตั้งใจฟังธรรม ฟังธรรมเพื่ออะไร ฟังธรรมเพื่อสัจจะ ชีวิตนี้มีค่า สิ่งมีชีวิตนี้มีค่า ถ้ามีสังขาร เห็นไหม นี่ถ้าทางวิชาการ โลกนี้เจริญเพราะอะไร โลกนี้เจริญ เพราะทรัพยากรมนุษย์ ชาติที่เจริญแล้วทรัพยากรของเขามีปัญญา ทรัพยากรของเขามีสติปัญญา เพื่อพัฒนาประเทศชาติของเขา เพราะเขามีการศึกษา เขามีปัญญาของเขา เขาพัฒนาชาติของเขา ให้มีความสะดวกสบาย ให้ชาติของเขาน่าอยู่ นั่นล่ะทรัพยากรมนุษย์

ถ้าทรัพยากรมนุษย์ ฟังธรรมๆ เพื่อมนุษย์นี้ไง ถ้ามนุษย์ของเรา เราชาวพุทธๆ เวลาเขาถู กุททางตะวันออกเฉียงมลาย นี่ตะวันตกเขาเชื่อด้วยปัญญาของเขา ถ้าตะวันออกเราเชื่อเรื่องบุญ กุศล ถ้าบุญกุศลเราก็รู้ว่าเมื่อไหร่บุญกุศลจะมาค้าจุนเรา ถ้าการค้าจุนเรา ทำบุญต้องได้บุญ แน่นอน เพราะทำบุญ บุญมันมีอะไร คูสิเวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ภาวนามยปัญญา นี่บุญที่สูง สดุ บุญที่สูงคือปัญญาญาณ ถ้าปัญญาญาณอันนั้นมันจะมาชำระล้างกิเลสในหัวใจของผู้ นั้น ผู้ นั้น พ้นจากการเกิด การแก่ การเจ็บ การตายไป

ถ้าบุญอย่างนั้น เห็นไหม นี่ปัญญาเป็นบุญ แต่เราต้องการอะไร เราต้องการทรัพย์สมบัติ เราต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต เราต้องการ ฉะนั้น ความต้องการอันนี้มันมีที่ไปที่ไป นี่ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ในโลกนี้ไม่มีของฟรี มันต้องมีที่ไปที่ไป มันต้องมีเหตุมีปัจจัย ถ้ามีเหตุ มีปัจจัย นี่คนที่เขาทำประสบความสำเร็จของเขา เขาทำของเขามันต้องมีเหตุมีปัจจัยของเขา ถ้า เราสร้างของเรา เราสร้างวัตถุไว้ทางโลก

ทรัพยากรมนุษย์ มนุษย์มีสติ มีปัญญา ถ้ามีสติปัญญานี้มีศีล มีธรรม มนุษย์เป็นสัตว์ ประหลาด พุศดอย่างหนึ่ง กิดอย่างหนึ่ง ทำอย่างหนึ่ง เวลามันคิดนะมันคิดร้อยแปดเลย คิดตาม กิเลสค้นหาความทะยานอยาก มันไม่กล้าพุดนะมันอาย แต่เวลาทำ ทำจะเอาเปรียบเขา พุศดอย่าง หนึ่ง ทำอย่างหนึ่ง แต่ถ้ามีศีลธรรม มีศีล มีธรรม ชื่อสัตย์สุจริต ความชื่อสัตย์สุจริตอันนี้มันทำให้ เราได้มีศีล มีธรรม

คำว่ามีศีล มีธรรม ถ้าโลกเขามอง มองว่าพวกเรานี้พวกที่มีคุณธรรมในหัวใจ พวกนี้เป็นคนโง่ ไม่เอาโรคเอาเปรียบเขา ไม่แย่งชิง ไม่ขวนขวายตามความจำเป็น เขาพูดอย่างนั้นนะ แต่ความจริงหรือเปล่าละ ถ้าเป็นความจริงนะหลวงตาท่านพูดประจำ ถ้าเอ็งเหนื่อยยาก เอ็งทุกข์ยากในชีวิตของเอ็งนะ นั่นเป็นความทุกข์ยากที่ว่าเอ็งปากกัศดินถีบ ที่ว่ามีความทุกข์ยากขนาดนั้นแล้ว เอ็งยังไม่ได้ภาวนา เวลาภาวนาอดอาหาร อดอาหาร ๗ วัน ๗ คืน ภาวนาตลอดรุ่งไม่นอนเลย

งานอย่างที่ว่าเราอบเหงื่อต่างน้ำ ที่ว่าเราทุกข์เรายากนั้นนะ งานอย่างนั้นเราทุกข์ยากด้วยประสบการณ์ชีวิตของเราจริง แต่คนที่ประพฤติปฏิบัติ คุณติเวลาอาจารย์สิงห์ทอง นี้ครูบาอาจารย์ชื่นชมมาก ชื่นชมมากเพราะเดินจงกรมจนถนนเป็นร่องเหมือนคลองน้ำเลย ท่านเดินของท่านแต่เวลาท่านออกมาอยู่หมู่คณะท่านก็อ่อนนุ่มล่อมตน ท่านก็ไม่ได้อวดเนื้ออวดตนเลย แต่เวลาความเป็นจริงของท่าน ท่านเอาความสงบสัจของ ท่านเดินจงกรมของท่าน เดินจงกรมทั้งวันทั้งคืน

คุณติเราเข้าทางจงกรม ๒ นาทีก็ตายแล้ว นี่มันคิดไป นั่งสมาธิก็นั่งไม่ได้ ทำอะไรไม่ได้ ประสบความสำเร็จสักอย่างหนึ่งเลย เพราะอะไร เพราะว่าเวลาเอาใจของเราไว้ในอำนาจของเรามากที่สุดใจ ฉะนั้น บอกว่าเราอบเหงื่อต่างน้ำ เราทุกข์ เรายากขึ้นมา งานอย่างนี้เราทำมาหมดแล้วแหละ เวลาเราทำแล้วนี้เราหวังบุญกุศลๆ บุญกุศลเวลามันเกิดปัญญา ปัญญาทางโลกนี้ ปัญญาทางตะวันตก ปัญญาเขาเรียกว่าโลกียปัญญา โลกียปัญญาทำได้

นี่วันกรรมกรแห่งชาติ โลกนี้มีมนุษย์สร้างด้วยสองมือของเรา มนุษย์ทำทั้งนั้น แต่มนุษย์ทำขึ้นมาแล้ว มนุษย์มีศีลธรรมในหัวใจไหม ถ้ามนุษย์มีศีลธรรมในหัวใจ นี้เวลามันย้อนกลับมางานอันละเอียดใจ อุตตสมบัติ สมบัติของเรา คุณงามความดีของเรา น้ำใจของเราใจ ถ้าน้ำใจของเรา ฟังธรรมๆ เพื่อตรงนี้ใจ ธรรมโอสถใจ เวลามันทุกข์มันยากขึ้นมาเอาอะไรไปแก้ไขมันล่ะ นี้เวลาทุกข์ยากในหัวใจ กองเงินกองทองเขากองอยู่เยอะเยอะเลย มันช่วยเราไม่ได้เลย จับใช้ได้ป่วยเงินมันช่วยไม่ได้ เงินมันก็แลกเปลี่ยนไปหาหมอ

เวลาจริงๆ ก็ไปหาหมอ เวลาหมอรักษาขึ้นมามันประสบความสำเร็จไหม เวลาใครไปหาหมอ หมอหายไหม ตามคำแรกเลย หมอหายไหม มันหวังพึ่งเขาแล้ว นี่แล้วเราหวังพึ่งเขาแล้ว ถ้าหมอที่ดี ทุกอย่างที่ดี มีศีล มีธรรมในหัวใจนะเขาเชิดชู เขาดูแลนะ เพราะอะไร เพราะเขาทำของ

เขาวัดกันที่คุณสมบัติตรงนี้ไง เรามีสติ มีปัญญาหรือเปล่า เรารับผิดชอบหรือเปล่า เรามีน้ำใจหรือเปล่า ถ้าเรารับผิดชอบ เรามีน้ำใจ คนๆ นั้นมีพรกรรมพวก มีหม่อมมีคณะ เขาชื่นชม คนเรา นี่แล้วบอกว่าเราไม่ทำ ทำ ทำทั้งนั้นแหละความเพียรชอบ ความเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะ คนทำหน้าที่การงานเขาถึงวัดคนๆ นี้ดีหรือไม่ดี ทำงานประสบความสำเร็จหรือไม่ประสบความสำเร็จ ทำงานแล้วงานผิดพลาดหรืองานสมบูรณ์ นี่คุณก็ดูตรงนี้แหละ คุณที่เขาทำนี่แหละ เขาทำออกมาเขาทำออกมาจากความรู้สึกนึกคิดของเขา ถ้าความรู้สึกนึกคิดของเขานี้หน้าที่การงาน ไร แต่เวลาจะหยุดหยุดไม่ได้

ทางโลกเขาบอกว่าเวลาทำงานเสร็จแล้วไม่เอางานกลับบ้าน ทำงานเสร็จแล้วให้อยู่ที่ทำงาน กลับบ้านเราอยู่ในครอบครัวของเรา เราจะมาเอาความอบอุ่นของเรา ไม่เอากลับบ้าน แต่เนี่ยเวลาคิดนี่คิดมันไม่หยุด เวลาเอาความคิดเข้าไปทับถมหัวใจ เอาไปทับถมหัวใจ ไม่เอางานกลับบ้าน แต่ความคิดท่วมหัวเลย กลับไปยังหน้าคำคร่ำครีดยศ ไม่เอางานกลับบ้าน ไม่เอางานกลับบ้าน นี่มันทำไม่ได้ ทำไม่ได้ แต่ถ้าคนฝึกหัดทำได้

ทุกคนรู้นะศีลธรรมคนทำดีทำชั่วนี้รู้ แต่ทำไมเรายังไม่ได้ล่ะ เพราะ เพราะเราไม่เคยฝึกหัดอะไรเลย คุณสัตว์สี่ สัตว์ เห็นไหม คุณโค ควายที่มันเป็นโคฝูงเขาซื้อตามสภาพของมัน แต่ถ้าโคใช้งาน เขามาฝึกฝนจนมันใช้งานได้ ราคามันเพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัวเลย นี่ไงมันฝึกหัด สัตว์เขายังฝึกได้ ถ้าเรามีสติ มีปัญญา มีอำนาจวาสนามันจะฝึก ฝึกนี้ฝึกเพื่อใคร ฝึกเพื่อเราไง ฝึกเพื่อหัวใจเราไง หัวใจนี้คัดแปลงให้มันตรง อย่าให้มันเฉไป

นี่ฟังธรรมๆ เพื่อเหตุนี้ ถ้าเหตุนี้ฟังธรรมขึ้นมาเพื่อประโยชน์กับเรา ประโยชน์กับหัวใจนี้ นี่ตอกย้ำทุกวัน สิ่งฟังทุกวัน ทำไม่ต้องฟังทุกวัน เพราะฟังแล้ว สิ่งที่ได้ยินได้ฟังตอกย้ำมัน นี่สิ่งที่สงสัยมันเคลือบแคลง ฟังแล้วเราต่อยอด เรามีความคิด เรามีความรู้สึก มันจริงหรือเปล่า ถ้าจริงขึ้นมาฟังธรรมตอกย้ำ ถ้าถึงที่สุดมันแก้ความสงสัยของเรา เวลามันผ่อนคลายมันปล่อยวางหมดเลย เวลาปล่อยวางหมดจะเห็นคุณค่าของใจแล้ว แต่ถ้าคนมันหยาบ ใก้ได้พลอย ใก้มันไป ใก้ไปเขี่ยมันได้พลอยเม็ดหนึ่ง มันไม่รู้จักอะไร มันอยากได้ข้าว ได้ข้าวเปลือกสักเม็ดหนึ่งมันยังกินได้ พลอยมันกินไม่ได้

นี่ก็เหมือนกัน หัวใจของเรา เห็นไหม เวลาเราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วเราประพฤติปฏิบัติของเรา เราพยายามหาอัตตสมบัติ หาความจริงของเรา ถ้าจิตมัน

จิตเริ่มต้น จิตเดิมแท้ที่ฟุ้งไส จิตเดิมแท้ที่มองไปด้วยอุปกิเลส คำว่าจิตเดิมแท้ที่ฟุ้งไส มันอยู่ในหัวใจของเรา แต่ขณะนี้ในปัจจุบันนี้เราได้เกิดเป็นมนุษย์ สถานะของความเป็นมนุษย์ นี้ สถานะของความเป็นมนุษย์ก็ความรู้สึกนึกคิดใจ แล้วจิตเดิมแท้มันอยู่ไหนล่ะ นี่ไงเปลือกส้มไง เปลือกส้ม ผิวส้มมันดูแลรักษาส้มไว้ทั้งใบ

นี่ก็เหมือนกัน ความคิดมันมีจิต มันมีความรู้สึก มันมีกิเลสตัดหาความทะยานอยากอยู่ใน นั้น แล้วเปลือกส้มคือความคิดก็ปิดมันไว้ นี่มันรักษาไว้ แล้วเราเข้าใจ เปลือกส้มก็สถานะของ มนุษย์ไง องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทวนกระแสกลับเข้าไป นี่เปลือกส้มปกมันออก ใย ของส้มเอามันออก เนื้อส้มมันมีเม็ด เราจะกินส้มหรือเราจะกินเม็ดส้ม โอ้ย มันใช้ปัญญาแยกแยะ เข้าไปในใจนะ มันจะรู้ มันจะเห็นเข้าไป

นี่ธรรมโอสธ เราฟังธรรมๆ เพื่อเราไง ถ้ามันมีสัจจะ มีความจริงอย่างนี้ จิตใจเรามีคุณค่า อย่างนี้นะมันจะเห็นสัพเพ สัตตา สัตว์ทั้งหลายเป็นเพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตายด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น งามเป็นสุขๆ เกิด อย่านำได้เบียดเบียนซึ่งกันและกันเลย เพราะจิตใจของเรามันสูงส่ง มันมองเห็น อย่างนั้นนะ สัพเพ สัตตา สัตว์ทั้งหลาย นี่เขาเองเขาโดนกิเลสตัดหาความทะยานอยากครอบงำ ในใจของเขา เขาถึงเกิดราคะ โทสะ โมหะของเขา เขาพยายามชวนขวยเอาบาปอกุศลในใจของ เขา เขาพยายามทำบาป ทำกรรมของเขา

เราเห็นแล้วเราสงสารเขาใหม่ เราสงสารคอยบอกเขาเขาไม่ฟังหรอก เวลาเรามองเราเขา มองไอ้พวกไปวัดนี้ไอ้พวกมีปัญหา ไม่ทันคน ทำอะไรก็ไม่เป็น แต่เวลาธรรมะขององค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เธออย่าดูถูกความนิ่งอยู่ของพระอริยเจ้า พระอริยเจ้านิ่งอยู่เพราะอะไร เพราะเขารู้ถึงปฏิสนธิจิต แล้วมันเสวยอารมณ์ถึงเป็นความคิด ความคิดมันถึงจะพูดออกไป พอ พูดออกไป นี่ท่านนิ่งเพราะท่านรู้เท่าทันความคิดของท่าน แล้วพูดออกไปกระทบกระเทือนใคร

นี่ถ้าเป็นธรรมๆ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรม แสดงธรรมบันลือสีหนาท รื้อสัตว์ชนสัตว์ใจ รื้อสัตว์ชนสัตว์ ในหัวใจของเขามีความสงสัย ในหัวใจของเขามีความลังเล สงสัย แสดงธรรมไปมันไปชำระล้างความสงสัยอันนั้น ถ้าเขามีความคิดที่ดี ไปส่งเสริมก็ เออ ถ้า คิดอย่างนั้นมันถูกต้องดีงาม มันจะมีกำลังใจ มันจะมีการกระทำของมันขึ้นไป สัจจะความจริง อันนั้น สัจจะความจริงอันนั้น ถ้าเรามีสติ มีปัญญา ถ้าเราพัฒนาใจของเราได้

แล้วพอเราพัฒนาใจของเราได้ สัพเพ สัตตา เห็นเขาทำกัน เห็นเขาชวนชวนเอาแต่ฝันแต่ไฟเผาใจเขา เราสงสารเขาไหม เราสงสารเขา เหมือนผู้ใหญ่มองเด็กๆ เด็กๆ มันเล่นสนุกสนานของมันนะ ผู้ใหญ่เราก็ยิ้มแย้มแจ่มใสไปกับมันนะ แต่เด็กมันไม่รู้เรื่องอะไรหรอก เฮ้ไปกับเขาโลกเป็นแบบนั้น ทรัพยากรมนุษย์ ประเทศชาติที่เจริญแล้ว ทรัพยากรมนุษย์ของเขามีคุณภาพแล้วของเราพึงธรรมๆ เพื่อหัวใจของเราให้มันมีคุณภาพ มันมีคุณภาพมันก็มีสติปัญญาขึ้นมา

บุญกุศลมันคืออะไร บุญกุศลคือสติปัญญาไง สติปัญญาที่มันเท่าทันโลกไง สติปัญญาเท่าทันใจของตัวเอง เอาใจของตัวเองไว้ระงับได้ เท่าทันกิเลสในใจของตัวเอง เห็นไหม นี่พิจารณาจนถอดถอนของมันหมด ถ้ามันถอดถอนของมัน นี่ทรัพยากรมนุษย์ ในบรรดาสัตว์สองเท้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด ถ้าประเสริฐ ประเสริฐที่ไหนล่ะ ประเสริฐในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาถึงเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เราเป็นคนหนา กิเลสตัดหาคความทะยานอยากในหัวใจของเรา เราเป็นสาวก สาวกะ ได้ยิน ได้ฟังแล้วเราพยายามชวนชวนของเรา เราจะหาทรัพย์สมบัติของเรา หากความเป็นจริงในใจของเรา นี่ทรัพยากรมนุษย์มันเป็นที่นี่ไง คูสิหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เทวดา อินทร์ พรหมมาพึ่งเทศน์ คูสิมนุษย์สอนเทวดา เราอยากเห็น อยากพบเทวดา อยากเป็น เทวดามันมาพึ่งเทศน์หลวงปู่มั่น นี่ใจทรัพยากรมนุษย์ ไม่ใช่มันดีเลิศเฉพาะมนุษย์หรอก มันดีเลิศในสามโลกธาตุ เทวดา อินทร์ พรหมยังต้องมาพึ่งเทศน์ มาถามปัญหา มาหาช่องทางออก แล้วมันอยู่ไหนล่ะ อยู่ที่หัวใจเรา เราก็เป็นมนุษย์คนหนึ่ง

ฉะนั้น พึงธรรมๆ พึงธรรมเพื่อที่นี้ ตอกย้ำ ทรัพยากรมนุษย์มันมีค่ามาก ทรัพยากรมนุษย์โลกเจริญ เจริญเพราะมนุษย์ทำ แล้วก็มีมนุษย์นี้แหละเบียดเบียนกัน มนุษย์นี้แหละถากถางกัน แต่เราจะไปแก้ที่อย่างนั้น เราอย่าไปแก้ที่อย่างนั้นเราถึงทุกข์ ยิ่งยาก เพราะ เพราะใจเรายังสามารถควบคุมไม่ได้ เราจะไปสามารถควบคุมใจของใคร เราถึงต้องกลับมาดูแลใจของเรา ทำใจของเราให้มันมีสัจจะ มีความจริงขึ้นมา แล้วเรามีสัจธรรมในหัวใจของเราขึ้นมา แล้วชีวิตเราจะไม่หยาบไปอย่างนั้น

ถ้าชีวิตเราสูงส่งขึ้นมา มันเห็นจริงๆ นี่ตอนนี้เรามีค่าเท่าเขา พอมีกระทบกระเทือนเราก็เดือดร้อนใจนะ ทำไมเป็นอย่างนั้น ทำไมเป็นอย่างนั้น เพราะจิตใจของเรามีเท่าๆ กันไง ถ้า

จิตใจของเราสูงส่งกว่านะเหมือนผู้ใหญ่กับเด็ก ถ้าเห็นเด็กมันทำอย่างนั้นเราก็เข้าใจได้เด็กมันทำอย่างนั้น

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตใจของเราสูงส่งกว่า แต่ในที่ทำงานมันก็มีกระทบกระทั่งกันเรื่องกรรมดา โลกกรรม ๘ ธรรมะเก่าแก่มันมีมาแต่ดั้งเดิม เราเกิดมามันก็มี เราตายไปมันก็มีอยู่อย่างนี้ แต่ถ้าจิตใจของเรา เราประพฤติปฏิบัติ เราฟังธรรมของเรา เราสร้างหัวใจเราขึ้นมา เราอยู่กับเขาได้โดยยิ้มๆ เลยกะ อยู่กับโลกยิ้มๆ ทำไมเขาทำกันอย่างนั้น ทำไมเขาชวนขวยเอาแต่บาปกรรมใส่หัวใจของเขา แล้วทำไมเราไม่ทำละ เราไม่ทำเพราะเรามีจุดยืนไง เราไม่ทำเพราะเรามีสัจจะ มีความจริง มีศีล มีธรรมในหัวใจไง เราไม่ทำแบบเขา แต่เราทำคุณงามความดีของเรา

คุณงามความดีของเราทำด้วยกำลังของเรา ไม่ใช่เงินกำลังนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนว่าถ้าหากมาได้บาทหนึ่ง เก็บไว้เลี้ยงชีพ ๑ สลึง เลี้ยงพ่อ เลี้ยงแม่ ๑ สลึง ทำธุรกิจ ทำหน้าที่การงานลงทุนอีก ๑ สลึง อีก ๑ สลึงถึงฝั่งดินไว้ ไม่ใช่ทำเงินกำลัง แล้วถ้ากำลังเราไม่มี สิ่งที่มีคุณค่าที่สุด การทำบุญกุศลที่มีค่าที่สุดคือหายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ การปฏิบัติบูชา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลิศที่สุด

การปฏิบัติบูชา ในเมื่อทุกคนมีลมหายใจเข้าและลมหายใจออก ตั้งสติไว้จะเป็นอานาปานสติ ถ้ากำหนดพุทโธมันจะเป็นพุทธานุสติ อันนี้ประเสริฐ ไม่ต้องน้อยเนื้อต่ำใจว่าเราจะมีเหมือนเขา ไม่มีเหมือนเขา เรามีหัวใจเหมือนกัน เรามีลมหายใจเหมือนกัน เรามีความสุขความทุกข์เหมือนกัน แล้วเรามีโอกาสที่ประพฤติปฏิบัติเหมือนกัน ทรัพยากรมนุษย์ เราจะเป็นมนุษย์ที่ดีคนหนึ่ง เราจะมีหัวใจของเราคนหนึ่งด้วยคุณธรรมของเรา ด้วยสัจธรรมของเรา ด้วยอำนาจวาสนาของเรา เราทำเพื่อประโยชน์กับเรา เอง